

Міністерство освіти і науки України  
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10) КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ  
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ З  
ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ**

**УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА**  
**6-7 КЛАСИ**

Уладачі: **Бартенєва Л.І.**, старший науковий співробітник лабораторії логопедії Інституту спеціальної педагогіки НАПН України;

**Топчій Н.Г.,К** вчитель української мови та літератури, вчитель вищої категорії спеціальної школи-інтернату №15 м. Києва

Київ – 2015



### **Пояснювальна записка**

Своєрідність української літератури як навчального предмета полягає насамперед у тому, що об'єктом його вивчення є художній твір, який відображає духовний світ українців, передає національні та загальнолюдські цінності. Сприяє активному становленню емоційно й інтелектуально багатой особистості.

Під час вивчення літератури важливо не лише те, яку кількість інформації засвоїли учні й які теоретичні узагальнення зроблені ними, а, передусім, як впливає одержана інформація на розвиток школяра.

Шкільне вивчення літератури передбачає реалізацію багатьох завдань. Основне з них – утвердження естетичної функції мистецтва слова, а звідси – розв'язання проблем морально-етичного плану, в основі яких лежать загальнолюдські цінності.

Загальна мета літературної освіти – ввести учнів у світ прекрасного, прилучаючи їх до національного мистецтва слова, до духовних пошуків видатних письменників; виховувати потребу в читанні, інтерес до художнього слова, високі естетичні смаки, здатність і вміння творчо сприймати прочитане; сформувати на цій основі правильне розуміння загальнолюдських цінностей і цим сприяти вихованню духовно багатого, відданого своєму народові громадянина України.

Вивчення літератури в школі передбачає також формування таких читацьких якостей учня: емоційної схвилюваності, розвинутої відтворюючої і творчої уяви; здатності до співпереживання; вміння « читати» словесні образи, бачити художні деталі; розуміння індивідуального стилю письменника; вміння сприймати твір у його художній цілісності; здатності осмислювати створені письменником характери, конфлікти, ідеї, позиції автора; самостійності й обґрунтованості оцінок, уміння зіставляти, аналізувати й оцінювати твори й творчість письменників; володіння навичками усного й писемного мовлення.

Відповідно до Державного стандарту зміст мовного і літературного компонентів в 6-7 класах основної школи спрямований на досягнення належного рівня сформованості в учнів вміння користуватися мовними засобами в усіх видах мовленнєвої діяльності, читати та усвідомлювати прочитане, на розвиток інтересу до художньої літератури і системного читання, розкриття за допомогою засобів мови і літератури національних і загальнолюдських цінностей, формування гуманістичного світогляду особистості, розширення її культурно-пізнавальних інтересів, виховання в учнів любові, поваги до традицій українського народу, толерантного ставлення до культурних традицій інших народів.

У нашій країні, як і в усьому світі, з різних причин зростає кількість дітей із порушеннями опорно-рухового апарату. Вторинними у таких дітей є порушення мовлення, недоліки навчально-пізнавальної діяльності. Таким чином, мета та завдання предмета « українська література» в основній ланці спеціальної школи повинні трансформуватися через пріоритети сучасної освіти і, водночас, мати визначену корекційну спрямованість. Поняття корекції дуже тісно пов'язане з поняттям норми. Нормальними мають бути такі якості особистості, які дозволяють дитині, по-перше, адекватно сприймати себе та

оточуючий світ, співвідносити себе з навколишньою дійсністю; по-друге, вчасно, гнучко та адекватно реагувати на зміни у своїх станах, фізичному, психологічному та соціальному оточенні; по-третє, вдосконалюватись, гармонійно розвиватись, підвищувати рівень своєї ресурсозабезпеченості, організації, досконалості свого світосприйняття, світорозуміння та способів взаємодії з оточенням і з самим собою. Цими якостями насамперед є здатність до рефлексії, творчості, самовизначення, самореалізації. Розвиток цих якостей дає можливість дитині з особливими потребами розірвати коло обмежень і реалізувати свій потенціал у будь-якій обраній сфері. Тому формування цих якостей і є головним завданням корекційної спрямованості програми.

Отже, головними завданнями навчання української літератури в основній ланці спеціальної школи для дітей з ПОРА є:

- виховання свідомого прагнення до вивчення української літератури;
- вироблення в учнів комунікативних мовних компетенцій (вміння комунікативно виправдано, згідно своїх мовленнєвих можливостей користуватися засобами мови в різних життєвих ситуаціях);
- особистісний розвиток школяра з урахуванням його психофізичних особливостей;
- формування загальних навчальних компетенцій (вміння вчитися);
- формування духовного світу учнів, цілісних світоглядних уявлень, загальнолюдських ціннісних орієнтирів, тобто прилучення через літературу до культурних надбань українського народу і людства в цілому.

Отже, метою вивчення української літератури в 6-7-х класах у спеціальній загальноосвітній школі для дітей з ПОРА є:

- підвищення загальної освіченості громадянина України, досягнення належного рівня сформованості уміння читати й усвідомлювати прочитане, прилучатися до художньої літератури, а через неї – до фундаментальних цінностей культури, розширення їхніх культурно-пізнавальних інтересів;
- сприяння всебічному розвитку, духовному збагаченню, активному становленню й самореалізації людини в сучасному світі;
- виховання національно свідомого громадянина України;
- формування й утвердження гуманістичного світогляду особистості, національних і загальнолюдських цінностей.

Складові цієї стратегічної мети реалізуються через такі конкретні завдання навчального предмета «українська література», які, відповідно до Державного стандарту, ґрунтуються на емоційно-ціннісній, літературознавчій, загальнокультурній, компаративній змістових лініях:

1. Зацікавлення учнів художнім твором як специфічним «інструментом» пізнання світу і себе в ньому – прищеплення і утримання бажання читати.
2. Розвиток уміння сприймати літературний твір як явище мистецтва слова.

3. Підняття рівня загальної освіченості учнів: набуття ними базових знань з української літератури, необхідних для повноцінної інтеграції в суспільство на різних рівнях. Ознайомлення з найвизначнішими і найпоказовішими взірцями української народної творчості та художньої літератури.

4. Формування загальної читацької культури учнів, розвиток естетичного смаку, вміння розрізняти явища класичної (як високого мистецтва) і популярної (як низькопробної) культури.

5. Формування стійкого інтересу до української літератури як вагомого духовного спадку народу, повноцінного оригінального мистецтва.

6. Виховання майбутнього читача й шанувальника української літератури.

7. Формування гуманістичного світогляду, принципів патріотизму й толерантності, розвиток духовного світу, утвердження загальнолюдських морально-етичних орієнтирів і цінностей.

8. Сприяння національному самоусвідомленню і стійкому відчуттю приналежності до культурної світової спільноти.

9. Вивчення української літератури в національному і світовому культурологічному контекстах.

10. Розвиток творчих і комунікативних здібностей учнів, їхнього самостійного і критичного мислення, культури полеміки, уміння аргументовано доводити власну думку.

11. Вироблення вміння компетентно і цілеспрямовано орієнтуватися в інформаційному і комунікативному сучасному просторі.

12. Вироблення вміння застосовувати здобуті на уроках літератури знання, навички у практичному житті.

13. Корекція недоліків мовленнєвого розвитку учнів.

14. Розвиток навичок самоосвіти, бажання і спроможності постійно вчитися.

У 6-7-х класах значна роль належить усвідомленому читанню. Тому програма включає систематичну роботу над текстом, яка тісно пов'язана зі словниковою роботою, розумінням лексичного і граматичного значення слів та правилами вживання їх у зв'язному мовленні, правильною звуковимовою, поступовістю у введенні й застосуванні термінології, уважністю при виборі мовного матеріалу, спрощенням вимог до усних відповідей тощо.

Оскільки вторинними порушеннями у дітей з ПОРА найчастіше є проблеми засвоєння звуковимови та складової структури слова, то процес навчання буде ефективним лише тоді, коли планомірно і систематично проводитиметься корекційна робота з формування фонетико-фонематичної системи мовлення.

Порушення нормального розвитку мовлення у дітей з порушенням опорно-рухового апарату ускладнює оволодіння вербальними поняттями («смысловим полем» знака) як «соціально кодифікованої форми суспільного досвіду». Недостатній розвиток лексичної сторони мовлення і, відповідно, недорозвиток символічного мислення позначаються на особливостях

пізнавальної діяльності школярів з ДЦП – для них характерним є образне, предметне мислення, при якому конкретно-чуттєвий матеріал відіграє більшу роль, ніж концептуальні знання. Опора учнів з ДЦП на образні уявлення не обмежує їхні можливості встановлювати закономірності та зв'язки в природі і суспільстві. Однак, обмежений запас слів і понять у дітей з ДЦП зумовлює труднощі у здійсненні ними спостереження, опису і порівнянь об'єктів та явищ довкілля; в осмисленні, інтерпретації, узагальненні чуттєвого досвіду та одержаних знань; у вираженні набутого досвіду засобами мовлення, формулюванні думок.

З огляду на низьку ефективність самостійного прийому, переробки і зберігання навчальної інформації учнями з ДЦП, вчителю слід приділяти в своїй роботі спеціальну увагу організації їх навчально-пізнавальної діяльності. Зокрема, це стосується оволодіння ними програмами активної, свідомої і цілеспрямованої навчально-пізнавальної діяльності, що дозволить їм швидше і легше засвоювати предмет. Така робота має відбуватися в напрямку розвитку в учнів концептуальних знань (понять, закономірностей) одночасно з розвитком їх процедурних знань (умінь виконувати пізнавальні дії щодо об'єктів природного і суспільного середовища та інформації про них, загальнономовленнєвих умінь), оскільки зростання знань одного типу викликає прискорений розвиток знань іншого типу.

Недостатній рівень засвоєння понять дітьми з ДЦП природним шляхом та їх переважної орієнтації на образний спосіб переробки інформації обумовлює головний акцент у формуванні концептуальних знань, що уможливить усвідомлене засвоєння учнями суспільного досвіду.

Робота в напрямку формування програм навчально-пізнавальної діяльності учнів з ДЦП обумовлює необхідність широкого застосування активних методів навчання і видів діяльності, одночасно поєднуючись з розвитком сприймання, мислення, уяви, пам'яті. Оскільки засвоєння учнями 6-7-го класів з ДЦП навчального матеріалу вимагає високого рівня розвитку у них базових психічних процесів і враховуючи поступовість процесу навчання (спрямування його подачі від легкого до важкого), елементи та загальна логіка корекційної роботи органічно включені в цілісну навчально-виховну діяльність. Відповідно, методика навчальної роботи по формуванню основних освітніх компетенцій має формуватися з урахуванням причин, що породжують труднощі різного типу в процесі засвоєння навчального матеріалу. Таким чином, по-перше, підготовка базових компонентів пізнавальної діяльності не лише повинна передувати кожному наступному складнішому етапу вивчення навчального матеріалу, але і бути безперервною, а тому її необхідно включити як обов'язкову складову у кожен урок. По-друге, для досягнення максимальної єдності між навчальним і корекційним процесом необхідно встановити чітку послідовність чергування прийомів та методів, спрямованих на попередження виникнення труднощів засвоєння навчального матеріалу та формування у учнів відповідних знань та умінь.

Отже, корекційний блок в програмі «українська література» передбачає систематичну і планомірну роботу з формування і розвитку самостійного мовлення учнів, розвитку вмінь аналізувати, порівнювати, узагальнювати; надзвичайно важливою є корекція мнемічних процесів, розвиток елементів логічного мислення, уяви та творчої фантазії тощо.

Шкільний курс «української літератури» передбачає подолання прогалини у мовленнєвому розвитку учнів, надання їм практичної мовленнєвої підготовки, розвиток і збагачення уявлень про навколишній світ, підвищення рівня їх загального розвитку, а також допомагає навчитися усвідомлено читати, переказувати прочитане, зв'язано висловлювати свої думки. У ній наскрізно втілено ключові компетентності, які сприятимуть розвитку особистості та її повноцінній самореалізації в сучасному житті. Вивчення в загальноосвітній школі предмета «Українська література» забезпечує реалізацію цих компетентностей у таких напрямках:

- соціальні компетентності (активна участь у суспільному житті; здатність знайти, зберегти і розвинути себе як особистість; розвиток комунікативних якостей; здатність розв'язувати проблеми; формування світоглядних і загальнолюдських ціннісних орієнтирів);
- мотиваційні компетентності (розвиток творчих здібностей, здатності до навчання, самостійності мислення);
- функціональні компетентності: естетична, культурологічна, мовна, комунікативна (вміння оперувати набутими знаннями, сформованими навичками, використовувати їх у практичному житті).

Структура програми включає програмовий зміст, що представлений нижче в табличній формі, в якій:

- структурований зміст навчального пріоритетного матеріалу (за темами);
- вказана орієнтовна кількість годин на вивчення кожного з тематичних блоків-розділів разом з уроками узагальнення;
- наведений перелік основних вимог до загальноосвітньої підготовки учнів - знань, умінь і навичок учнів, розкрита спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати.

Отже, у програмі враховано нинішні вимоги Державного стандарту до змісту і рівня навчальних досягнень учнів спеціальної загальноосвітньої школи. Зміст запропонованого до вивчення літературного матеріалу спроектовано на очікувані результати навчання, що дає можливість більш цілеспрямовано і стратегічно зорієнтовано організувати навчальний процес.

Відповідно до Державного стандарту, зміст літературного компоненту в основній школі, зокрема з предмету «Українська література», спрямовано на досягнення належного рівня сформованості вміння читати й усвідомлювати прочитане, на розвиток інтересу до художньої літератури, до читання загалом, розкриття за допомогою літератури національних і загальнолюдських цінностей, на формування гуманістичного світогляду особистості, розширення її культурно-пізнавальних інтересів; на виховання поваги до звичаїв, традицій українського народу, толерантного ставлення до культури інших народів.

Концептуальна структура програми, її змістове наповнення передбачають втілення ключових компетентностей, урахування вікових особливостей учнів, психології сприйняття дитиною творів художньої літератури, особливості сучасного навчального процесу в середній школі, право вибору (для вчителя і учня), особливості сучасного інформаційно-комунікативного простору, національних процесів державотворення, загальносвітових процесів глобалізації тощо.

Отже, програмою передбачається засвоєння певного кола усвідомлених літературних знань (змісту творів, авторів, окремих фактів біографії письменників тощо), умінь і навичок оперувати ними в процесі читання творів та їх текстового аналізування.

Шкільний курс «Українська література» спрямовується на підвищення загальної освіченості громадянина України; досягнення належного рівня сформованості вміння читати й усвідомлювати прочитане, прилучатися до художньої літератури, а через неї – до фундаментальних цінностей культури; розширення культурно-пізнавальних інтересів учнів; сприяння всебічному розвитку, духовному збагаченню, активному становленню й самореалізації особистості в сучасному світі; виховання національно свідомого громадянина України; формування і утвердження гуманістичного світогляду особистості, національних і загальнолюдських цінностей.

Програму розроблено з урахуванням вимог нового Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами (від 21 серпня 2013 р. № 607 Київ), Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р., Типового навчального плану (II ступеню) для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату з українською мовою навчання. До програми з курсу «Українська література» для 6-7-го класів для учнів з ДЦП внесено корекційну колонку, яку було розроблено з урахуванням особливостей дітей з порушенням опорно-рухового апарату. В ній міститься детальна інформація щодо формування тих компонентів психологічної структури читання, загальнонавчальної діяльності, особистісних якостей, які є основою якісного засвоєння всіх знань, умінь і навичок, що передбачені програмою, з урахуванням загальних та індивідуальних особливостей розвитку учнів.

## 6 клас

Усього – 70 год. На тиждень – 2 год.

Текстуальне вивчення творів – 52 год.

Література рідного краю – 2 год.

Позакласне читання – 2 год.

Розвиток мовлення – 10 год. (у межах годин на текстуальне вивчення).

Виразне читання – 2 год.

Повторення та узагальнення – 2 год.

| № | Кіл<br>ь-ть<br>годи<br>н | Зміст навчального матеріалу                                                                                                                                                                             | Навчальні досягнення учнів                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Спрямованість<br>корекційно-розвивальної роботи                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | 1                        | <b>ВСТУП</b><br>Книжка в житті людини. Письменник-особливо обдарована людина, його праця над художнім твором. Розповідь про те, як «робиться книга». Сучасний читач і його роль у новому «житті» твору. | Знати про рукописні книги часів Київської Русі, про автора «Повісті временних літ» Нестора Літописця.<br><br>Розуміти роль книжки в житті людини; складність і особливості процесу творчості, місце у ньому уяви й фантазії митця; роль читача в «житті» художнього тексту.<br><br>Розуміти ставлення до дійсності звичайної людини і письменника; ставлення до літературного твору читача і письменника. Знати, де можна «зустрітися» з літературою (літературні журнали, радіопередачі, телебачення, театр, книгарні, бібліотеки, Інтернет). | Розвиток вміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати.<br>Удосконалення звуковимови у процесі читання тексту (з дотриманням норм орфоепії) та правильного їх наголошування під час читання, формування чіткості та розбірливості мовлення шляхом розвитку мовленнєвого дихання.<br>Формування умінь переказувати прочитане з опорою на план. |

|   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 2 | 6 | <p><b>ЗАГАДКОВО ПРЕКРАСНА І СЛАВНА ДАВНИНА УКРАЇНИ</b><br/> <b>Календарно-обрядові пісні</b><br/> Роль і місце пісні в житті українців. Головні календарні обряди. Народна обрядова пісня, її різновиди.<br/> <i>Пісні літнього циклу: «У ржі на межі», «Ой біжить, біжить мала дівчина», «Проведу я русалочки до бору» (русальні); «Заплету віночок», «Ой вінку мій, вінку», «Купайло, Купайло!» (купальські); «Маяло житечко, маяло», «Там у полі криниченька» (жниварські) – на вибір.</i><br/> <i>Пісні зимового циклу: «Ой хто, хто Миколая любить», «Засівна», «Нова радість стала», «Добрий вечір тобі, пане господарю!», «Щедрик, щедрик, щедрівочка» (на вибір).</i><br/> <i>Веснянки: «Ой весна, весна – днем красна», «Ой кувала зозуленька», «А в кривого танця» (на вибір)</i><br/> <b>Народні колискові пісні</b><br/> «Ой ти, коте, коточок», «Ой ну, люлі, дитя, спать». Провідні мотиви, лексичні особливості колискових.<br/> Календарно-обрядові пісні рідного краю.<br/> <b>ТЛ:</b> народна пісня, колискова, повтори (рефрен), анафора.</p> | <p>Знати про виникнення народної обрядової поезії, її різновиди. Вміти розповідати про головні календарні обряди українців. Розрізняти і називати різновиди календарно-обрядових пісень.<br/> Уміти виразно і вдумливо читати їх, коментувати зміст, виокремлювати й пояснювати художні засоби.<br/> З'ясувати роль колискової пісні в житті людини, уміти описати образ матері над колискою дитини (за літературою та живописом).</p> <p><b>Вивчити напам'ять:</b></p> | <p>Розвиток умінь артикуляційно правильно вимовляти складні слова, враховуючи норми орфоепії та правильно їх наголошувати під час читання.<br/> Розвиток слухової уваги, пам'яті та самоконтролю за звуковим оформленням мовлення.<br/> Удосконалення технічних особливостей читання шляхом уміння змінювати темп читання (з урахуванням мовленнєвих можливостей учня).<br/> Формування уміння виразно декламувати щедрівки за рахунок розвитку інтонаційних компонентів мовлення.</p> <p>Формування прагнення відроджувати і вивчати оригінальну творчість народу. Виховання поваги до прадавніх вірувань наших предків, гордості за свій талановитий народ. Виховання почуття любові до своїх рідних.<br/> Розвивати вміння висловлювати власні роздуми про тепло рідного дому.</p> |

|   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 1 пісню                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 3 | 4 | <p><b>Пісні літературного походження</b><br/> <b>«Ще не вмерла Україна»</b><br/> <b>П. Чубинського, М. Вербицького</b> – національний гімн нашої держави.<br/>         Легенда про дівчину-Україну, яку Господь обдарував піснею та її зв'язок із «Молитвою» <b>О. Кониського</b>, духовним гімном України.<br/> <b>«Ой, у лузі червона калина похилилася»</b> <b>С. Чарнецького</b> і <b>Г. Труха</b> – пісня, що стала народною.<br/> <b>«Як тебе не любити, Києве мій»</b><br/> <b>Д. Луценка</b> – популярна пісня про столицю України.<br/>         Патріотичні мотиви, героїчний пафос пісень літературного походження.<br/> <b>ТЛ:</b> гімн.</p> | <p>Розуміти і вміти пояснити специфіку пісні літературного походження.<br/>         Переказувати історію створення національного гімну.</p> <p>Висловлювати судження про значення національного гімну в житті народу. Розповісти про зв'язок народної легенди про дівчину-Україну, з «Молитвою» О.Кониського. Виразно і вдумливо читати пісні. Визначати і коментувати провідні мотиви, пояснювати роль символів у них.</p> <p><b>Вивчити напам'ять:</b> гімн «Ще не вмерла Україна» і 1 пісню (на вибір).</p> | <p>Формування уміння аналізувати первинну інформацію за запитаннями вчителя; диференціювати за смислом речення з однаковим словесним складом, але різним логічним наголосом, вимовляти і читати такі речення.</p> <p>Формування уміння розрізняти речення з різним інтонаційним оформленням та уміння передавати інтонацію у власному мовленні.</p> <p>Розширення обсягу словника за рахунок художніх засобів вірша.</p> <p>Розвиток вміння виокремлювати головне з інформаційного потоку з опорою на план;</p> <p>Розвиток культури зв'язного мовлення, логічного мислення, вербальної короткочасної та довготривалої (вербально-слухової) пам'яті, уваги.</p> |

|   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---|---|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4 | 4 | <p><b>Микола Вороний. «Євшан-зілля»</b><br/> Коротко про письменника. Патріотичні почуття й толерантне ставлення до інших народів. Роль слова, пісні, історії в житті будь-якої людини. Краса природи рідного краю.<br/> <b>ТЛ:</b> ліричний герой, ліро-епічний твір, поема.</p> | <p>Знати коротко про письменника.</p> <p>Виразно і вдумливо читати поему.</p> <p>Вміти розповідати про її історичну основу, її зв'язок з народною легендою (за літописом), визначати головну думку.</p> <p>Розповісти про життя ханського сина у полоні руського князя й пояснити, чому він забув рідний край. Охарактеризувати образ юнака-половця.</p> <p>Співвідносити давноминулі події, описані в поемі, з сучасністю.</p> <p>Висловлювати власне розуміння почуття патріотизму.</p> | <p>Удосконалення навички читання шляхом дотримання правильної вимови слів та правильного їх наголошування під час читання.</p> <p>Розширення словника шляхом тлумачення значення незрозумілих слів і виразів в тексті. Формування умінь зіставляти, порівнювати, аналізувати.</p> <p>Розвиток умінь зосереджувати увагу на художньому означенні, що підкреслює характерні риси портрету.</p> <p>Розвиток умінь порівнювати та співвідносити сучасне і минуле. Знаходити спільне, робити узагальнення.</p> <p>Формування умінь співвідносити та порівнювати, усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків, розуміння мотиву дійових осіб, розвиток пам'яті.</p> |
|---|---|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 5 | 3 | <p><b>Тарас Шевченко. «Думка» («Тече вода в синє море...»), «Іван Підкова»</b></p> <p>Відомості про перебування поета в Санкт-Петербурзі. Патріотичні мотиви творів Т. Шевченка, їхній героїчний пафос, зображення в них історичного минулого. Специфіка ліричних і ліро-епічних творів.</p> | <p>Знати і розповідати основні відомості про життя Т.Шевченка в Санкт-Петербурзі.</p> <p>Знати зміст творів. Виразно й осмислено читати їх.</p> <p>Уміти визначати провідний мотив вірша «Думка», пояснювати роль художніх засобів.</p> <p>Розкрити історичну основу поеми «Іван Підкова», риси і поведінку козацьких ватажків, їхні стосунки з підлеглими.</p> <p>Пояснити особливості художніх засобів зображення штормового моря, бою.</p> <p><b>Вивчити напам'ять:</b><br/>«Думка».</p> | <p>Удосконалення умінь виразного читання. Формування прийомів регулювання темпу читання залежно від жанрової специфіки твору. Уміння пришвидшувати чи уповільнювати темп читання (за завданням учителя).</p> <p>Удосконалення артикуляційної моторики (повторення точних, диференційованих рухів органами артикуляції, необхідних для правильної вимови певних звуків); вміння диференціювати звуки, вимова яких була порушеною.</p> <p>Розвиток самоконтролю за вимовою звуків у власному мовленні та мовленні оточуючих.</p> <p>Розвиток читацького сприймання (емоційної чутливості, об'єктивного, творчого читацького уявлення) шляхом проведення бесіди та різних видів переказів.</p> <p>Розвиток активного словника, пам'яті, уваги, спостережливості, варіативного мислення, вміння порівнювати, узагальнювати, робити правильні висновки.</p> <p>Формування образного та логічного мислення, висвітлення власних суджень з приводу прочитаного.</p> |
|---|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 6 | 5 | <p><b>В. Рутківський. «Джури козака Швайки»</b><br/> <b>(«На козацьких островах»)</b><br/> Творчість відомого українського письменника.<br/> Твір про волелюбних, сміливих героїв, які вміють вистояти у складних ситуаціях. Тема боротьби українських козаків проти татарської орди.</p>                                                                                                        | <p>уміти визначити історичну основу твору; знаходити і коментувати описи природи, портрети персонажів; висловлювати власні судження про геройство та вміння з честю вийти із найскладніших ситуацій козака-характерника Швайки та його юних помічників Грицька та Санька; аналізувати роль художніх засобів.</p>                               | <p>Формування навичок виразного читання на основі розвитку ритміко-інтонаційних компонентів мовлення та коментування прочитаного, різних видів переказу (на вибір вчителя).</p> <p>Формування умінь аналізувати епічний твір шляхом емоційної чуйності та об'єктивної читацької уяви.</p> <p>Розвиток вміння порівнювати явища, події, поняття; умінь зіставляти та порівнювати образи персонажів художнього твору.</p> <p>Розвиток гнучкості мислення за рахунок знаходження нестандартного рішення складної ситуації і формування умінь переконувати (аргументувати власну думку).</p> <p>Розвиток вміння самостійно виконувати завдання.</p> |
| 7 | 3 | <p><b>Я І СВІТ</b><br/> <b>Леся Українка</b> (Лариса Петрівна Косач). <b>«Мрії», «Як дитиною, бувало...», «Тиша морська», «Співець»</b><br/> Дитинство поетеси, роль родини у її вихованні. Неповторний світ дитинства в цих поезіях. Образ мужньої, сильної духом дівчинки, її життєрадісний погляд на світ, вільнолюбство, впевненість, розвинена уява. Значення мистецтва у житті людини.</p> | <p>Розповідати про дитинство Лесі Українки, її мужність, талановитість.</p> <p>Усвідомлювати і вміти пояснити мотив глибокого родинного зв'язку дитини з батьками.</p> <p>Характеризувати образ ліричної героїні. Висловлювати власні роздуми про неї.</p> <p>Уміти розкрити зміст поезії «Співець», з'ясувати художню своєрідність твору.</p> | <p>Удосконалення навички читання складних за структурою слів.</p> <p>Розвиток гнучкості та дивергентності мислення (уміння переказувати вірші словами).</p> <p>Формування умінь диференціювати прозове і віршоване мовлення.</p> <p>Збагачення словникового запасу за рахунок усвідомлення художніх засобів; умінь добирати риму.</p> <p>Формування умінь виразно читати поетичні твори шляхом розвитку читацьких емоцій, власної уяви, умінь дотримуватись логічного наголосу, пауз відповідно до розділових знаків, а також граматично правильно і послідовно</p>                                                                             |

|   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>Вивчити напам'ять:</b> «Як дитиною, бувало...»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | висловлювати свої думки (з опорою на питання вчителя).<br>Розвиток вербально-слухової пам'яті.                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 8 | 5 | <b>Володимир Винниченко. «Федько-халамидник»</b><br>Цікава історія з життя письменника.<br>Художня розповідь про дивовижного хлопчика Федька, його життя і пригоди, стосунки з однолітками.<br>Щедрий на добро внутрішній світ героя. Федько як особистість.<br><b>ТЛ:</b> головний герой, другорядні герої. | Розповісти цікаві епізоди з життя письменника. Знати зміст оповідання.<br><br>Виразно і вдумливо читати найбільш вражаючі епізоди.<br><br>Вміти проаналізувати епічний твір. Назвати риси характеру Федька, що вирізняють його з-поміж друзів-однолітків. Уміти прокоментувати їх, висловлювати своє ставлення до літературних героїв.<br>Аналізувати роль художніх засобів у творі, знаходити портрет, пейзаж, діалоги.<br><br>Вміти сформулювати основну думку оповідання і висловити своє ставлення до зображуваного. | Формування навичок виразного читання на основі розвитку ритміко-інтонаційних компонентів мовлення та коментування прочитаного, різних видів переказу (на вибір вчителя).<br><br>Розвиток вміння порівнювати явища, події, поняття; уміння зіставляти та порівнювати образи персонажів художнього твору.<br><br>Розвиток вміння самостійно виконувати завдання. |
| 9 | 2 | <b>Станіслав Чернілевський. «Теплота родинного інтиму...», «Забула</b>                                                                                                                                                                                                                                       | Виразно й усвідомлено читати вірші. Вміти коментувати відчуття, висловлені в цих                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Удосконалення навички читання віршів шляхом повторного читання, пояснень окремих                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|    |   |                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----|---|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |   | <p><b>внучка в баби черевички...»</b><br/> Настрої і почуття, висвітлені в поезіях (любов, доброта, висока духовність).<br/> <b>ТЛ:</b> віршові розміри ямб, хорей.</p>                             | <p>творах.<br/> Вміти співвідносити їх із власними, пережитими особисто.</p>                                                                                                                                                                                                                                                 | <p>слів і виразів, тлумачення смислу речень.<br/> Уміння визначати провідну думку твору, орієнтуючись на відношення автора до описуваних подій (що виявляється в осуді чи схваленні дій героїв).<br/> Формування уміння розрізняти віршові розміри (ямб, хорей) шляхом усвідомлення ритму вірша та уміння добирати риму.<br/> Розвиток мовленнєвого дихання, уміння дотримуватися логічного наголосу.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 10 | 2 | <p><b>Ірина Жиленко. «Жар-Птиця», «Підкова», «Гном у буфеті»</b><br/> Поетичні роздуми про дружбу, доброту, красу, про людське щастя і шляхи до нього, про те, що може врятувати сучасний світ.</p> | <p>Розуміти, що світ дитинства – вічне джерело сили, натхнення, мрій, фантазій.<br/> Виразно й усвідомлено читати поезію. Вміти прокоментувати їхній зміст, знайти і пояснити художні засоби.</p> <p>Вміти висловлювати власні роздуми про щастя і шляхи до нього, про цінності, які потрібно берегти в сучасному світі.</p> | <p>Розвиток фантазії, уяви, відчуття слова, спостережливості, усвідомлення різноманітності навколишнього світу.<br/> Формування навички усвідомленого читання поезії шляхом розвитку інтонаційних компонентів мовлення (ритму; мовленнєвого дихання, логічного наголосу тощо), усвідомлення їх ролі для поезії.<br/> Розвиток самоконтролю за власною звуковимовою.<br/> Розвиток уміння користуватися художніми засобами (епітетами, синонімами, антонімами, метафорою тощо) при формулюванні власної думки відповідно до власних мовленнєвих можливостей, через естетичне сприймання художніх творів, вміння помічати прекрасне у навколишньому світі й розуміти красу в зображенні життя художніми засобами; уміння бачити красу навколо, цінувати доброту,</p> |

|    |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|----|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | щирість, людяність; виховання любові до прекрасного.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 11 | 2 | Ігор Калинець. «Стежечка», «Блискавка», «Веселка», «Криничка», «Дим» (зб. «Дивосвіт») – на вибір<br>Один із талановитих українських поетів, який пише і для дітей. Цікавий епізод із його життя.<br>Своєрідність форми його поезій. Образ найдорожчої людини – мами. Відчуття, нав'язні великодньою поезією «Писанки».                   | Розуміти метафоричність поезій; уміти прокоментувати роль метафори й порівняння в «Писанці», реальне та уявне в ній; схарактеризувати образ мами; виразно і вдумливо читати вірші; прокоментувати образне бачення світу, явищ природи у них; пояснювати поєднання у творі уявного, фантастичного і реального; висловлювати власне бачення образів стежечки, блискавки, веселки тощо.<br><b>Вивчити напам'ять:</b> 1 вірш (на вибір). | Удосконалення навички читання складних за структурою слів.<br>Розвиток гнучкості та дивергентності мислення (уміння переказувати вірші словами).<br>Формування уміння диференціювати прозове і віршоване мовлення.<br>Збагачення словникового запасу за рахунок усвідомлення художніх засобів; уміння добирати риму.                                                                                                |
| 12 | 4 | Емма Андіївська. «Казка про яян», «Говорюща риба»<br>Сучасна українська письменниця і художниця. Її казки-притчі. Добро і любов до світу. Порушення питань моралі, дружби, сили слова. Прихований повчальний зміст творів. Принципи толерантного ставлення до інших, вірності мріям, прагнення гармонії зі світом.<br><b>ТЛ:</b> притча. | Розуміти поняття «притчі» в мистецтві.<br><br>Виразно і вдумливо читати казки. Виокремлювати фантастичні елементи у них.<br><br>Уміти визначити головну думку кожного з творів, відшукавши в них ключові фрази. Сформулювати власні висновки про твори та про їх основні ідеї.                                                                                                                                                       | Розвиток навички виразного читання (робота над планом, композицією тексту; використання коментованого, повторного читання тощо).<br>Розвиток зорового контролю шляхом створення відповідних умов читання.<br>Формування вміння виразно читати казку відповідно до власних граматико-фонетичних можливостей учня; розвиток діалогічного мовлення.<br>Розвиток моторики, мовлення. Розвиток уяви та творчої фантазії. |
| 13 | 6 | <b>ПРИГОДИ І РОМАНТИКА</b><br>Всеволод Нестайко. «Тореадори з Васюківки»                                                                                                                                                                                                                                                                 | Знати основні дані про письменника. Розуміти поняття романтичного і пригодницького. Уміти визначити жанр твору. Самостійно                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Розвиток навичок вдумливого, виразного читання шляхом удосконалення чіткості артикуляційних укладів, уміння розрізняти                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|  |  |                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  | <p>В. Нестайко – відомий у світі український дитячий письменник. Пригодницький захоплюючий сюжет, мрія і дійсність, смішне, комічне, романтичне в його пригодницькій повісті для дітей.</p> | <p>ознайомитися зі змістом фрагментів (розділи 1–4).</p> <p>Уміти аналізувати поведінку героїв, їхні вчинки, моральний вибір у різних життєвих ситуаціях.</p> <p>Характеризувати улюбленого героя, аргументувати свій вибір, розкрити риси його вдачі. Виокремлювати, виразно читати і коментувати найцікавіші епізоди тексту.</p> <p>Аналізувати зв'язок пригодницького і звичайного, комічного і нейтрального. Уміти висловлюватися про зв'язок прочитаного з власними життєвими спостереженнями.</p> | <p>романтичний жанр від пригодницького; розвиток ритміко-інтонаційної сторони мовлення (уміння дотримуватись у процесі читання логічних пауз, гучності голосового тону тощо).</p> <p>Удосконалення навички читання мовчки.</p> <p>Формування уміння коментувати прозові твори, з опорою на питання вчителя, збагачення словникового запасу шляхом тлумачення незнайомих слів (використовуючи довідкову літературу).</p> <p>Розвиток зв'язного мовлення шляхом уміння у процесі переказу захоплюючого сюжету з опорою на план, актуалізувати власні емоції щодо поведінки героїв та їх вчинків.</p> <p>Удосконалення вибіркового читання шляхом читання найцікавіших епізодів твору за ролями.</p> <p>Привернення уваги (під час читання) до виразно-зображувальних засобів, за рахунок дотримання техніки читання (правильного мовленнєвого дихання, уміння змінювати висоту голосу, прискорювати та уповільнювати темп та тембр голосу у процесі читання, дотримання пауз, логічного наголосу, правильної звуковимови, інтонації тощо).</p> <p>Розвиток творчої уяви та фантазії.</p> <p>Розвиток уміння аналізувати та узагальнювати прочитане, порівнювати та розрізнявати звичайне, комічне і нейтральне шляхом усвідомлення прочитаного; вміння толерантно й аргументовано доводити свою</p> |
|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|    |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | думку, граматично правильно оформлюючи її, уміння виділяти з інформації головне.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 14 | 5 | <p><b>Ярослав Стельмах. «Митькозавр з Юрківки, або Химера лісового озера»</b></p> <p>Таємничі, веселі й незвичайні події в повісті, передані образним словом. Допитливість, винахідливість, кмітливість хлопчиків – головних героїв.</p>                                                                            | <p>Уміти переказувати зміст уривка повісті, визначити кульмінаційний епізод у ній. Характеризувати образи Сергія і Митька, їхню поведінку в складній ситуації. Висловлювати власні роздуми про місце уяви, фантазії, романтичності в житті сучасної людини. Знаходити у тексті реальні (звичайні) та пригодницькі події.</p> | <p>Формування уміння переказувати зміст уривка повісті, визначити кульмінаційний епізод у ній, спираючись на план.</p> <p>Розвиток уміння аргументовано і граматично правильно оформлювати власну думку шляхом актуалізації отриманих знань.</p> <p>Розвиток уміння коментувати найцікавіші моменти твору (за рахунок розвитку уяви), вміння уявляти ситуацію та емоційно виконувати різні ролі.</p> <p>Закріплення правильної звуковимови на матеріалі слів різної складової структури.</p> |
| 15 | 5 | <p><b>Леся Воронина. «Таємне Товариство боягузів, або засіб від переляку №9»</b></p> <p>Леся Воронина - сучасна письменниця, авторка багатьох книг для дітей. Фантастична, романтична, багатоепізодна, повість про виховання гідності та мужності. Стосунки між різними поколіннями в родині.</p> <p>ТЛ: сюжет.</p> | <p>Знати основне про письменницю</p> <p>Переказувати зміст твору, висловлюватися про своє сприйняття твору.</p> <p>Характеризувати образ головного героя Кліма, розмірковувати, як виховувати у собі риси сміливості, хоробрості, кмітливості.</p>                                                                           | <p>Введення поняття толерантності і уміння аргументовано доводити свою думку, відстоювати власну позицію.</p> <p>Розвиток творчих здібностей, логічного мислення, уміння зіставляти, узагальнювати, робити власні висновки за аналогією чи з допомогою вчителя.</p> <p>Розвиток вміння працювати з таблицями та схемами аналізу художнього тексту.</p>                                                                                                                                       |

|    |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 16 | 4 | <p><b>ГУМОРИСТИЧНІ ТВОРИ</b></p> <p>Гумористичне і сатиричне зображення. Жанрова різноманітність гумористичних творів (анекдоти, байки, усмішки, гуморески, співомовки та ін.). Велика роль гумору в житті українців. <b>Леонід Глібов. «Щука», «Муха і Бджола», «Жаба і Віл»</b></p> <p>Визначний український байкар, поет. Викривальна і повчальна спрямованість байок письменника. Побудова байки.</p> <p><b>ТЛ:</b> гумор, сатира, байка, алегорія, мораль.</p> | <p>Розуміти роль гумору в житті українців. Знати жанри гумористичних творів, називати їх. Уміти розповісти про особливість побудови байки.</p> <p>Виразно і вдумливо читати твори Л. Глібова, коментувати їхній прихований зміст. Уміти виокремити основну думку кожної байки, пояснити алегоричні образи. Вміти зіставляти описане в байках із сьогодишнім реальним життям.</p> | <p>Розвиток уміння керувати своїми емоціями (тактовно реагувати на іронію, гумор).</p> <p>Розвиток кмітливості, творчої уяви, пам'яті, образного мислення.</p> <p>Привернення уваги при читанні до інтонації, ритму, рими, дикції, мовленнєвого дихання тощо.</p> <p>Розвиток вміння порівнювати, зіставляти описане із сьогоденням за аналогією.</p> <p>Вдосконалення вміння виразно читати байки (шляхом розвитку інтонаційних засобів мовлення), передаючи настрій змісту байки та застосовуючи знання з теорії літератури.</p> <p>Розвиток логічного мислення за рахунок усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків.</p> <p>Розвиток уваги шляхом зосередження її на виразності читання та читанні по ролях.</p> <p>Розвиток творчої фантазії, культури зв'язного мовлення, артистизму, пам'яті, уваги, емоційного сприйняття художнього слова, спостережливості.</p> <p>Розвиток вербально-слухової пам'яті, уваги та контролю за звуковим оформленням мовлення.</p> |
|----|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|    |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>Вивчити напам'ять:</b> «Щука».                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 17 | 2 | <p><b>Степан Руданський. «Добре торгувалось», «Гуменний», «Запорожці у короля», «Свиня свинею»</b></p> <p>Коротко про письменника. Співомовки С.Руданського – унікальне явище у світовій культурі. Висміювання моральних вад, негативних рис характеру, авторська симпатія до простої людини, до її розуму, кмітливості, почуття гумору, вміння посміятися над власною безпорадністю, вміння відстояти свою гідність.</p> <p><b>ТЛ:</b> гумореска, співомовка, інверсія.</p> | <p>Розуміти вияв народної мудрості у гуморесках, викривальний пафос співомовок. Виразно й усвідомлено читати твори. Визначати іронічне ставлення до негативних рис характеру.</p> <p>Вміти тлумачити терміни «гумореска», «співомовка», «інверсія». Вміти виокремити основну думку кожного твору. Засвоїти особливості виразного читання цих творів.</p> <p>Характеризувати героїв і порівнювати їх. Пояснювати зв'язок історичних фактів із їх гумористичним відображенням у співомовках. Поглиблювати вміння проводити паралелі з сучасним життям. Обґрунтовувати власні спостереження над смішними ситуаціями в житті</p> | <p>Формування умінь користуватися інтонацією та відповідним темпом читання, а також дотримуватися пауз й логічного наголосу; індивідуальної спостережливості, бо відібрані факти і явища служать джерелом для створення цікавої дійової уяви.</p> <p>Формування усвідомлення прочитаного через копіювання інтонації поданої у зразку та читання у певному темпі (з урахуванням власних можливостей учня)</p> <p>Розвиток процесів словесного узагальнення й абстрагування за рахунок виділення суттєвих зв'язків між предметами та явищами. Уміння будувати розгорнуті висловлювання, порівнювати, класифікувати й узагальнювати об'єкти та явища, що вивчаються (з точним називанням термінів) з допомогою вчителя.</p> |
| 18 | 3 | <p><b>Павло Глазовий. «Еволюція», «Найважча роль», «Заморські гості», «Похвала»</b></p> <p>Іронічно-пародійна, викривальна спрямованість гумористичних і сатиричних творів.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>Виразно і вдумливо читати твори.</p> <p>Вміти виокремлювати основні ідеї, аналізувати художні особливості гуморесок, проводити аналогії з власними спостереженнями.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <p>Удосконалення читацьких навичок на матеріалі гумористичних творів з опорою на поданий зразок виразного читання.</p> <p>Розвиток мнемічних процесів.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|           |          |                                                                                                           |                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |          |                                                                                                           | <b>Вивчити напам'ять:</b> 1 гумореску (на вибір).                                                                                                                                  | Розвиток умінь іронічно, критично, з почуттям гумору сприймати явища навколишньої дійсності.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>19</b> | <b>2</b> | <b>ЛІТЕРАТУРА РІДНОГО КРАЮ</b><br>Ознайомлення із найцікавішими письменниками-земляками, їхніми творами.  | Запам'ятати імена і твори письменників-земляків.<br><br>Вдумливо читати їхні твори, розглядати зміст та основні ідеї. Висловлювати власну думку про доробок письменників-земляків. | Вдосконалення навички виразного читання за рахунок розвитку інтонаційної сторони мовлення (дотримання пауз, логічного наголосу, темпу мовлення) точних, диференційованих рухів органів артикуляції, необхідних для правильної вимови звуків та розвитку контролю та самоконтролю за власною звуковимовою і мовленнєвим диханням.<br>Формування умінь висловлювати власну думку з опорою на питання вчителя.                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>20</b> | <b>2</b> | <b>УРОК-ПІДСУМОК</b><br>Бесіда про твори, які вивчалися впродовж року й викликали найбільше зацікавлення. | Вміти називати імена митців, твори яких вивчали упродовж року. Вміти розповідати про ті, які найбільше сподобалися, пояснити, чому.                                                | Розвиток довготривалої пам'яті за рахунок актуалізації набутих знань.<br>Формування умінь висловлювати власну думку, позицію шляхом вміння складати різні види усних характеристик героїв, як синтезуючий етап у вивченні образу-персонажу.<br>Удосконалення зв'язного мовлення шляхом розвитку процесів словесного узагальнення й абстрагування, умінь будувати чіткі (з точним називанням термінів), розгорнуті описи, порівняння, класифікації й узагальнення об'єктів та явищ, що вивчаються<br>Формування умінь виділяти суттєві зв'язки між предметами та явищами, здійснювати формально-логічні операції з поняттями, |

|  |  |  |  |                                    |
|--|--|--|--|------------------------------------|
|  |  |  |  | судженнями, логічними структурами. |
|--|--|--|--|------------------------------------|

## 7 клас

Усього – 70 год. На тиждень – 2 год.

Текстуальне вивчення творів – 58 год.

Література рідного краю – 2 год.

Позакласне читання – 2 год.

Розвиток мовлення – 6 год. (у межах годин на текстуальне вивчення).

Повторення та узагальнення – 2 год.

|   | Кіль-<br>ть<br>годин | Зміст навчального матеріалу                                                                                                                                                                                                                                                                               | Навчальні досягнення учнів                                                                                                                                                                                                          | Спрямованість<br>корекційно-розвивальної роботи                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|---|----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | 1                    | <b>ВСТУП</b><br>Художній твір як явище мистецтва, новий і реальний світ, створений письменником. Його особливість і значення. Функції мистецтва.                                                                                                                                                          | Розуміти функції літератури як мистецтва слова і називати їх.<br><br>Висловлювати міркування з приводу функцій мистецтва, його місця в житті людини.<br><i>Усвідомлення потреби зацікавлення мистецтвом, його впливу на людину.</i> | Розвивати прийоми розумової діяльності.<br>Розвиток сприймання та адекватного оцінювання прочитаного чи почутого.<br>Підвищення культури мовлення за рахунок роботи над мовленнєвим диханням, чіткістю і розбірливістю мовлення, дикцією.<br>Формування читацької самосвідомості шляхом усвідомлення рівня свого читацького розвитку.                                                                     |
| 2 | 4                    | <b>ІЗ ПІСЕННИХ СКАРБІВ</b><br><b>Суспільно-побутові пісні «Ой на горі та женці жнуть», «Стоїть явір над водою», «Гомін, гомін по діброві», «Ой у степу криниченька»</b><br>Висловлювання відомих людей про українські народні пісні. Їхнє ідейно-художнє багатство.<br>Жанрово-тематичне розмаїття пісень | Розуміти пафос козацьких і чумацьких пісень.<br>Підібрати висловлювання відомих людей про українські пісні, прокоментувати їх.<br><br>Уміти вдумливо читати тексти пісень,                                                          | Читання тексту пісень, коломийок відповідно до норм української літературної мови, дотримання ритму коломийок з урахуванням індивідуальних мовленнєвих можливостей учня.<br><br>Формування умінь аналізувати зміст прочитаного з використанням художніх засобів, специфічних ознак народної пісні та коломийок.<br>Розвиток здібності до сприйняття художнього твору: умінь сприймати образотворчі засоби |

|   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |   | <p>(суспільно-побутові: козацькі, чумацькі, кріпацькі, солдатські, бурлацькі, заробітчанські тощо). Трагічний і героїчний пафоси козацьких і чумацьких пісень.</p> <p><b>Коломийки «Дозвілля молоді», «Жартівливі коломийки»</b> – «перли розсипаного намиста». Особливість жанру і його життєвість. Побудова, ритм коломийок. Життєствердний, гумористичний пафос.</p> <p><b>ТЛ:</b> суспільно-побутові пісні, коломийки, пафос твору.</p> | <p>коломийок.</p> <p>Уміти аналізувати зміст, образи, настрої, з'ясовуючи художні засоби, специфічні ознаки народної пісні та коломийки.</p> <p><b>Вивчити напам'ять:</b><br/>1 пісня (на вибір).<br/><i>Осмислення значення пісенної спадщини українців, відродження і вивчення оригінальної творчості у наш час.</i></p>                                                                                                                                                                                                                               | <p>мови та відтворювати у своєму уявленні образи, адекватні авторському тексту.</p> <p>Розвивати варіативність мислення.</p> <p>Розвиток пам'яті та уяви.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 3 | 6 | <p><b>ПРО МИНУЛІ ЧАСИ</b><br/><b>Іван Франко. «Захар Беркут»</b><br/>Короткі відомості про митця і його багатогранну творчість. Змалювання героїчної боротьби русичів-українців проти монголо-татарських нападників. Патріотичний мотив, його зв'язок із розгортанням сюжету.</p> <p><b>ТЛ:</b> історична повість, мотив.</p>                                                                                                               | <p>Уміти розповідати коротко про І. Франка.<br/>Знати й розуміти зміст та історичну основу повісті. Переказувати і коментувати зміст. Уміти визначити тему повісті та її провідні мотиви. Володіти навичками аналізу епічного твору. Характеризувати образи Захара Беркута, Максима, Мирослави, Тугара Вовка, уміти підтверджувати власну думку цитатами з тексту. Визначати улюбленого героя.</p> <p>Аналізувати роль художніх засобів, особливості мови. Пояснювати роль діалектизмів. Обговорювати проблему вибору людини у вирішальній ситуації.</p> | <p>Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків в процесі вільної розмови, шляхом здійснення контролю за власною вимовою. Розвиток зв'язного мовлення.</p> <p>Використання різних видів переказу.<br/>Формування уміння грамотно та доступно виражати власні думки; стисло передавати зміст прочитаного за рахунок розвитку варіативного мислення.</p> <p>Розвивати моторику, збагачувати словник.</p> <p>Виховання патріотичного почуття, поваги до батьків, вірності у дружбі й коханні як загальнолюдських морально-етичних цінностей.</p> |

|   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---|---|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 4 | 3 | <p><b>Тарас Шевченко. «Мені тринадцятий минало...», «Тополя», «Як умру, то поховайте...»</b></p> <p>Повторення життєпису поета. Мотив усеперамагаючого життєлюбства, доброти, любові. Зміна емоційного стану незахищеної дитячої душі у великому і складному світі («Мені тринадцятий минало...»). Романтична ідея незнищенності справжнього кохання, краси, вірності («Тополя»). «Як умру, то поховайте...» – твір, що єднає минуле, теперішнє і майбутнє. Історія його написання. Ідея єднання з рідною землею. Мрія про щасливе майбутнє свого народу, віра в нього.</p> <p><b>ТЛ:</b> балада, романтичний пейзаж, прийоми контрасту, метаморфози, ідея.</p> | <p>Знати про творче життя поета. Розуміти значення його творчості для українського народу.</p> <p>Виразно й осмислено читати твори.</p> <p>Проаналізувати роздум поета про сирітське дитинство, пояснити роль контрасту та інших художніх засобів у творі «Мені тринадцятий минало».</p> <p>Уміти аналізувати ознаки балади («Тополя»). З'ясувати фольклорну основу твору, роль символів у ній, народно-пісенних засобів, зокрема прийому метаморфози.</p> <p>Уміти розкрити ідею твору «Заповіт». Визначати віршові розміри.</p> <p><b>Вивчити напам'ять:</b> «Заповіт».</p> | <p>Сприяти розвитку вміння формувати власний емоційно-естетичний відгук на зображене; розвивати мовленнєве дихання на матеріалі віршованих творів.</p> <p>Тренування артикуляційних укладів шляхом читання віршів у різному темпі та з різним інтонаційним забарвленням..</p> <p>Розвиток аналітичних здібностей: абстрактного мислення, спостережливості, уміння доводити власну думку.</p> <p>Розширення обсягу лексичного словника учнів.</p> <p>Формування діалогічного мовлення за рахунок читання балади написаної у формі діалогів.</p> <p>Робота з формування інтонаційної сторони мовлення; розвиток ритму.</p> <p>Розвиток пам'яті, уяви, образного мислення.</p> |
| 5 | 5 | <p><b>Андрій Чайковський. «За сестрою»</b></p> <p>Коротко про митця. Відтворення історичних подій із позицій гуманізму. Напружений динамічний сюжет героїко-романтичної повісті. Використання фольклорних мотивів, засобів (зокрема прийому</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p><b>Проаналізувати</b> повість; <b>визначити її жанрові ознаки; характеризувати образи</b> козаків-запорожців; <b>складати план</b> до характеристики Павлуся; <b>з'ясувати</b> фольклорні мотиви, засоби; <b>висловлювати власні судження</b> про героїство і лицарську відвагу головного героя.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p>Оволодіння різними видами зв'язного мовлення (діалогічним, монологічним, описовим тощо).</p> <p>Розвиток аналітичних здібностей; формування уміння вести дискусію.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |   | гіперболізації). Благородство, відповідальність, мужність, вірність, життєлюбство запорозьких козаків.<br><b>ТЛ:</b> героїко-романтична повість, романтичний герой, композиція.                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Розвивати вміння самостійно виконувати навчальні завдання.<br><br>Виховання лицарських чеснот, почуття патріотизму, відданості, віри в перемогу добра, краси, справедливості.                                                                                                   |
| 6 | 5 | <b>Михайло Стельмах. «Гуси-лебеді летять...»</b><br>Коротко про митця.<br>Його поетичне сприймання світу. Автобіографічна повість про дитинство. Єдність світу природи і світу дитячої душі (у вчинках, поведінці, роздумах, переживаннях). Звичай, традиції українців. Символ образу гусей-лебедів. Образ чутливого до краси хлопчика Михайлика.<br><b>ТЛ:</b> автобіографічний твір, символ. | Уміти переказувати зміст фрагментів повісті.<br>Уміти розкрити образ Михайлика, розповісти про його сприйняття життя. Схарактеризувати інші образи (діда, батьків, подружки Люби).<br>Уміти визначити головну ідею твору, з'ясувати роль художніх засобів та елементів фольклору. Розкрити власне розуміння образу гусей-лебедів.                          | Удосконалення навички читання шляхом розвитку просодичних компонентів мовлення.<br>Удосконалення навички читання мовчки незнайомого тексту.<br>Розвиток і корекція основних когнітивних і смислових операцій читання.<br>Розвивати вміння користуватися довідковою літературою. |
| 7 | 6 | <b>Григор Тютюнник. «Климко»</b><br>Цікавий епізод із дитинства письменника.<br>Тема воєнного лихоліття в повісті. Автобіографічна основа твору.<br>Ідея самопожертви. Морально-етичні уроки доброти, чуйності, турботи про рідних. Художні особливості твору (мова персонажів, художня деталь).                                                                                               | Знати про події часів воєнного лихоліття в Україні (Друга світова війна). Уміти переказувати зміст повісті, проводити паралелі між особистим життям автора і сюжетом твору.<br><br>Розвивати навички аналізу епічного твору. Характеризувати образ Климка. Пояснювати художні особливості твору. Виокремлювати і переказувати найбільш вражаючий епізод із | Розвиток аналітичних здібностей; формування умінь вести дискусію.<br>Розвивати вміння самостійно виконувати навчальні завдання.<br>Розвивати прийоми розумової діяльності.                                                                                                      |

|    |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |   | ТЛ: художня деталь.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | повісті (аргументувати свій вибір).<br>Висловлювати власні роздуми про значення доброти і чуйності в людському житті.                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 8  | 3 | <p><b>«Ти знаєш, що ти - людина...»</b><br/> <b>Олекса Стороженко. «Скарб»,</b><br/> Короткі відомості про автора, його гумористичні твори. Морально-етичні проблеми оповідання. Гумористичне, викривальне зображення головного героя. Скарб – узагальнений образ щастя. Повчальний характер оповідання.</p> <p>ТЛ: засоби гумористичного зображення (поглиблено).</p> | <p>Уміти переказувати сюжет оповідання, коментувати його. Висвітлити особливості гумористичного змалювання образу головного героя, його поведінки.</p> <p>Уміти розкрити символічне (приховане) значення образу скарбу. Висловлювати власні міркування про сенс людського буття, щастя людини.</p> | <p>Формування навички виразного читання шляхом роботи над інтонацією.</p> <p>Розвиток пам'яті, уяви, образного мислення.</p>                                                                                                                                                |
| 9  | 3 | <p><b>Богдан Лепкий. «Мишка (Казка для дітей, для малих і великих)»</b><br/> Твір, написаний спеціально для дітей. Актуальні морально-етичні питання в ньому, проблема збереження загальнолюдських цінностей. Трагічна і комічна ситуації, їхня роль у розкритті головної думки, моралі.</p>                                                                           | <p>Виразно і вдумливо читати твір, уміти переказувати його зміст, визначити ідею. Уміти знаходити та коментувати реальне й уявне у творі. Розкрити трагічну і комічну ситуації, їхню роль у втіленні ідеї, притчової моралі. Уміти придумати власне закінчення.</p>                                | <p>Формування уміння переказувати текст використовуючи синтаксичні конструкції, що вживаються у тексті.</p> <p>Розвиток уміння переказувати прочитане, самостійно виконувати навчальні завдання. Корекція моторики та мовлення.</p>                                         |
| 10 | 3 | <p><b>Ліна Костенко. «Дощ полив...», «Кольорові миші», «Чайка на крижині», «Крила»</b><br/> Коротко про письменницю. Уявне, фантастичне і реальне в її поезіях. Ідея зіткнення неповторності й буденності, стандарту в «Кольорових</p>                                                                                                                                 | <p>Виразно, вдумливо читати і коментувати поезії, визначати їхні основні мотиви. Пояснювати умовність ситуації, зображеної в поезії «Кольорові миші», алегорію образу кольорових мишей. Характеризувати образ Анни, причину її відокремленості від загалу.</p>                                     | <p>Формування навички виразно читати вголос знайомі тексти з урахуванням індивідуальних можливостей учнів, читання поезії з коментарем.</p> <p>Розвиток уміння виражати з допомогою темпу, тембру, гучності читання особливості змісту, стиль тексту, авторський задум.</p> |

|        |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--------|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|        |   | <p>мишах». Умовна, вигадана ситуація. Образ особливої дівчинки Анни. Розгорнута притчева метафора про глибоке духовне наповнення людини – її «крилатість», що проявляється індивідуально. Духовне багатство – найбільший скарб у житті.</p> <p><b>ТЛ:</b> диптих.</p>                             | <p>Вміти висловлювати власні роздуми, що виникли під час прочитання поезій.</p> <p>Розуміння різниці між матеріальним і духовним. Уміти визначати провідну думку, розшифровувати і коментувати метафоричний підтекст образів. Висловлювати власні міркування про духовність людини та її значення в сучасному житті. Дискутувати про необхідність бути духовно розвиненим і багатим.</p> <p><b>Вивчити напам'ять:</b><br/>1 вірш (на вибір).</p>                                                                         | <p>Розвиток пам'яті.<br/>Удосконалення чіткості артикуляційних рухів.<br/>Формування уміння виразно, емоційно читати вірш з дотриманням логічного наголосу та логічних і граматичних пауз.</p>                                                                                                                                                                  |
| 1<br>1 | 3 | <p><b>Василь Симоненко. «Лебеді материнства», «Ти знаєш, що ти – людина...», «Гей, нові Колумби й Магеллани...»</b></p> <p>В. Симоненко – «лицар на білому коні» в українській літературі. Громадянські, патріотичні мотиви, романтичний пафос його лірики. Загальнолюдські цінності та ідеї.</p> | <p>Розуміти й уміти пояснити поняття «ліричний герой». Виразно і вдумливо читати поезії.</p> <p>Аналізувати їх, визначити їхні провідні мотиви та ідеї, прокоментувати художні засоби, з'ясувати символічний зміст образу лебедів, романтичний пафос твору. Висловлювати власні роздуми про сенс людського буття, патріотизм, романтичний максималізм, почуття власної гідності й самодостатності. Дискутувати про значення патріотизму в житті сучасної людини.</p> <p><b>Вивчити напам'ять:</b> 1 вірш (на вибір).</p> | <p>Формування уміння виразно, емоційно читати вірші з дотриманням логічного наголосу та логічних і граматичних пауз.<br/>Розвиток уміння виражати з допомогою темпу, тембру, гучності читання особливості змісту й авторський задум.<br/>Збагачення словникового запасу за рахунок розуміння багатозначності слова у ліричному творі.<br/>Розвиток пам'яті.</p> |

|        |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1<br>2 | 5 | <p><b>Марина Павленко «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських»</b></p> <p>Казкове й реалістичне в повісті-казці, час теперішній і минулий у ній. Роздуми про сенс людського життя, моральний вибір кожного. Добро і зло в повісті, у сучасному світі та в людині.</p> <p><b>ТЛ:</b> повість-казка.</p>                                                              | <p>Уміти переказувати й коментувати сюжет повісті, пояснювати особливості композиції.</p> <p>Вміти знаходити в ній казкове і реальне. Характеризувати образи дітей та дорослих, аналізувати їхні вчинки. Розкрити символічне значення образів старовинної шафи та чарівних коралів.</p> <p>Виокремити і з'ясувати роль у творі художніх засобів.</p> <p>Висловлювати власні роздуми про суть людського життя, моральний вибір кожного.</p>                                            | <p>Формування умінь виділяти головне з-поміж другорядного; моделювати мовні та позамовні поняття, явища, закономірності.</p> <p>Удосконалення умінь переказувати прочитане.</p> <p>Формувати та розвивати прийоми розумової діяльності.</p> |
| 1<br>3 | 3 | <p><b>Любов Пономаренко. «Гер переможений»</b></p> <p>Загальнолюдська ідея гуманізму й толерантності. Особливості художніх засобів <b>новели</b> (роль деталей, поєднання різних часових площин тощо).</p> <p><b>ТЛ:</b> новела.</p>                                                                                                                                            | <p>Розуміти значення понять «толерантність», «гуманізм». Уважно читати новелу. Пояснювати провідну думку в кожному епізоді. Прокоментувати власне розуміння закінчення твору. Розвиток умінь визначити основну ідею твору, висловити своє розуміння її.</p>                                                                                                                                                                                                                           | <p>Формування умінь вибірково переказувати текст, виділяти значущі деталі й передавати їх у власному мовленні.</p>                                                                                                                          |
|        | 4 | <p><b>МИ – УКРАЇНЦІ</b></p> <p><b>Олег Ольжич. «Господь багатий нас благословив», «Захочеш – і будеш» (із циклу «Незаномому воякові»)</b></p> <p><b>Олена Теліга. «Сучасникам», «Радість», «Пломінний день»</b></p> <p>Українські національні герої, лицарі духу. Романтичний максималізм, сила духу, життєрадісність, шляхетність, патріотизм, висловлені образним словом.</p> | <p><b>Мати уявлення</b> про Україну періоду Другої світової війни, діяльність українських патріотів; <b>уміє розповісти</b> про життя і героїчну загибель Олега Ольжича й Олени Теліги; <b>виразно й осмислено читати</b> їхні поезії; <b>вміти аналізувати</b> вірші, <b>визначати</b> їхні основні ідеї, мотиви; <b>висловлювати власні роздуми (дискутувати)</b> про сенс людського життя, формування себе як особистості.</p> <p><b>Вивчити напам'ять:</b> 1 вірш (на вибір).</p> | <p>Тренування артикуляційних укладів шляхом читання віршів у різному темпі та з різним інтонаційним забарвленням..</p> <p>Розвиток аналітичних здібностей: абстрактного мислення, спостережливості, умінь доводити власну думку.</p>        |

|        |                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------|----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|        |                            | Ідея оптимізму і життєлюбства через художнє слово. Моральний заповіт нащадкам.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 1<br>4 | 6                          | <b>Олександр Гаврош. «Неймовірні пригоди Івана Сили»</b><br>Повість про пригоди українського силача, що став чемпіоном Чехословаччини та Європи з кількох видів спорту, об'їздив півсвіту, здобувши безліч перемог. Іван Сила (Іван Фірцак) – утілення непереможного духу українського народу, його доброти й щирості. Морально-етична проблематика твору: добро і зло, справжня дружба і любов, чесність і підступність. | Ознайомитися з історичною довідкою про Івана Фірцака. Уміти переказувати зміст повісті, визначати головні проблеми, характеризувати образи героїв.<br>Висловлювати міркування про необхідність серйозного ставлення до свого здоров'я, до спорту; про чесність у спортивних змаганнях.<br>Уміти придумати свою історію з головним героєм – Іваном Силою. | Розвиток уміння стисло переказувати зміст повісті.<br>Розвиток творчих здібностей (уяви, фантазії тощо).<br>Формування життєстверджуючих, оптимістичних настроїв, бажання розвивати своє тіло, здобувати спортивні перемоги, досягати вершин у житті.        |
| 1<br>5 | 3                          | <b>Андрій Малишко. «Пісня про рушник», «Чому, сказати, й сам не знаю...», «Вчителька», «Так живуть на цій землі поети...»</b><br>Відомий український поет і його пісні, що стали народними. Патріотичні почуття, найвищі духовні цінності в них. Художні засоби донесення до читача ідей патріотизму, гуманізму, історичної пам'яті. Ліризм поезій А. Малишка.                                                            | Знати основні відомості про поета та його пісні.<br>Виразно і вдумливо читати поезії. Уміти визначити і прокоментувати основні мотиви, роль художніх засобів, символічність образів.<br>Розвиток уміння аргументовано висловлювати власні роздуми.<br><b>Вивчити напам'ять:</b><br>1 вірш (на вибір).                                                    | Розвиток пам'яті, уяви, образного мислення.<br>Розвиток художньо-творчих та пізнавальних здібностей, емоційної чуйності.<br>Формування морально-етичних цінностей, розвиток естетичного смаку.                                                               |
| 1<br>6 | 2<br>(у продов-<br>ж року) | <b>ЛІТЕРАТУРА РІДНОГО КРАЮ</b><br>Ознайомлення з письменниками-земляками, їхніми творами.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Знати письменників, які народилися в рідному краї. Прочитати зразки їхніх творів. Висловлювати власні міркування про них.                                                                                                                                                                                                                                | Розвиток уміння висловлювати власну позицію щодо обговорювання певної теми, добираючи цікаві, переконливі аргументи на захист своєї думки, використовуючи прислів'я і приказки для влучної, дотепної відповіді; вдосконалення навичок правильної артикуляції |

|        |   |                                                                                                           |                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------|---|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|        |   |                                                                                                           |                                                                                                                                                     | звуків в процесі вільної розмови, шляхом здійснення контролю за власною вимовою.                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 1<br>7 | 2 | <b>УРОК-ПДСУМОК</b><br>Бесіда про твори, що вивчалися упродовж року й викликали найбільшу зацікавленість. | Назвати імена митців та їхні твори, які вивчалися. Виокремити серед них ті, які найбільше запам'яталися. Висловлювати міркування про найулюбленіше. | Розвиток зв'язного мовлення за рахунок умінь висловлювати власну думку та власну позицію у процесі пізнання і вивчення.<br>Формування читацького кругозору та придбання досвіду самостійної читацької діяльності; удосконалення усіх видів мовленнєвої діяльності.<br>Розвиток розумової операції узагальнення на основі співставлення головної думки з темою тексту і його назвою. |

\* - враховуючи особливості розподілу навчальних годин в спеціальних закладах для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату, у 6 класі розподіл годин за темами зроблено з розрахунку 2 години на тиждень. Оскільки більшість дітей з ДЦП мають мовленнєві вади, урокам РЗМ надається особлива увага: вони використовуються для розвитку та корекції комунікативних і мисленнєвих функцій.